

Til sameierne i Vingelen Sameie

OVERENSKOMST FOR VINGELEN SAMEIE

Vingelen Sameie nedsatte i årsmøtet den 30. august 1995 et interimstyre som fikk i oppgave å arbeide fram en avklaring i sameiesaken. Interimstyret legger med dette fram det endelige forslag til overenskomst for sameierne i Vingelen Sameie. Overenskomsten er sendt direkte til alle sameierne.

Interimstyret vil ta kontakt med sameierne innen 11. april 1998 for å avklare underskrift av overenskomsten.

Interimstyrets sammensetning, mandat og arbeid

Interimstyret har bestått av Jens Røe, Kjell Gransletten, Einar Hilmarsen, Ragnar Vingelen og Tor Magnus Hansen. Tor Magnus Hansen har vært leder i interimstyret. Interimstyret har i arbeidet med saken støttet seg til faglige råd fra Fylkesjordskiftesjef Ola Kirkeberg.

Interimstyrets mandat har vært å utarbeide vedtekter og komme med forslag til videre drift av Vingelen Sameie. Det ble fort klart at mandatet medførte at man måtte foreta en gjennomgang av følgende forhold:

1. Hvilke eiendommer Vingelen Sameie omfatter
2. Hvem som er rettighetshavere og hvordan forholdet mellom disse er
3. Utarbeide vedtekter for Vingelen Sameie

Første fase medførte en gjennomgang og beskrivelse av de eiendommene som tilhører Vingelen Sameie. Neste skritt var å finne fram til hvem som var sameiere og i siste runde er det utarbeidet vedtekter for Vingelen Sameie.

Interimstyret har ialt avholdt 12 ordinære møter i denne saken. Videre er sameierne holdt orientert om arbeidet gjennom 2 åpne møter, den 4. juni 1996 og 13. januar 1997. Det er videre avholdt et møte med en gruppe av sameierne våren 1997.

I forbindelse med arbeidet har styret ellers støttet seg til flere lokale kilder:

- * "Vingelen - Sogeminner frå heimbygda" av Eystein Eggen
- * "Fortellinger om Vindgelens Sogn" av Esten K. Trøen

Interimstyret har ellers basert seg på de dokumenter som tidligere er kommet fram i forbindelse med diskusjonene i sameiesaken. Sameierne har hatt flere anledninger til å korrigere faktiske opplysninger. Det har vært foretatt kryss-sjekking mot oppdaterte

grunneiendomsoversikter. Oversikten over grunneiendommer er ajourført flere ganger gjennom arbeidet med saken.

Bakgrunn for saken

Diskusjonen om Vingelen Sameie kom opp i forbindelse med opprettelsen av Vingelen Utmarkslag i 1976. Det viste seg at det var ulike syn blant rettighetshaverne når det gjaldt hvilke prinsipper som skulle legges til grunn for rettighetsforholdene i sameiet. Enkelte av sameierne mente at rettighetsforholdene i Vingelen Sameie måtte avklares med bakgrunn i sameielovens bestemmelser og at matrikkelskylda av 1836 skulle legges til grunn. Samtidig mente man at ikke alle gardsbruk i Vingelen var sameiere i Vingelen Sameie. Mot dette hevdet flertallet av sameierne at praktisk bruk av sameiets ressurser opp gjennom historien tilsa at alle gardsbruk hadde rett, og at praksis hadde vært at alle bruk hadde lik andel.

I 1981 ble det nedsatt et tremanns-utvalg som skulle utarbeide et kompromiss-forslag om organiseringa av sameiet. Dette utvalget fremmet et konkret forslag til løsning. Forslaget la opp til en gradering 1:3. Diskusjonen som fulgte ga ikke noen endelig avklaring.

Det er også satt fram krav om en rettslig avklaring via Jordskifteretten, men denne saken ble senere trukket tilbake. I forbindelse med denne saken ble partene anbefalt av hver sine advokater om å finne fram til en minnelig ordning.

Årsmøtet i 1995 nedsatte så som nevnt interimstyret som skulle utarbeide vedtekter og forslag til videre drift.

Et historisk tilbakeblikk

Når vi går tilbake i historien ser vi fort at alt utmarksareal i Vingelen, opprinnelig ble nyttet i fellesskap mellom gardsbrukene. Gjennom større delinger har de sameide skogarealene tidligere blitt fordelt på de enkelte gardsbruk. Barskogdelinga foregikk på slutten av 1700-tallet mens bjørkeskogdelingene ble foretatt i flere omganger fra 1849 til 1918. Hovedregelen ved tidligere delinger har vært at man har lyktes i å finne fram til minnelige ordninger. Delingene har bygd på en vurdering av situasjonen på det tidspunktet delingene ble foretatt og med enkelte unntak er alle gardsbruk anerkjent som sameieberettigede ved delingene. Delingene har ellers bygd på ulike modeller med gradering av retter mellom bruk.

Det som idag ligger i sameie er således de resterende arealer som tidligere ikke er delt. Det vesentlige av disse arealene ligger i høyfjellet.

Eiendomsforholdene i Vingelen er tidligere behandlet av Høyfjellskommisjonen. Denne kommisjonen arbeidet i vårt område først i dette århundredet. Et viktig resultat av Høyfjellskommisjonens arbeid var at det ble fastslått at høyfjellet i Vingelen ikke var statsalmenning, men privat grunn eid av gardene i bygda.

Beiteordningen i Vingelen ble senere behandlet av Tolgen Storskiftekommisjon. Kommisjonen foretok en avgrensning i forhold til nabobygdene og fastsatte også "Den endelige ordning for Vingelen sogn". Etter påfølgende diskusjoner og ankebehandling ble det

inngått et endelig forlik den 17. mars 1955 angående avløsning av slåtter og avklaring av beiteordning i Vingelen. De ulike gardar ble tildelt beitedager i de ulike områder ut fra historisk driftsomfang. Det ble således foretatt en gradering av retter mellom gardsbruka også her.

I forbindelse med forliket i 1955 omkring "Den endelige ordning for Vingelen Sogn" ble det valgt et styre på tre mann som skulle ivareta sameiets interesser. Siden dengang har det eksistert et styre for sameiet.

Hovedmomenter i interimstyrets forslag

Eiendommene

Interimstyret har laget en oversikt over eiendommene som inngår i Vingelen Sameie. I framlagte overenskomst er eiendommene beskrevet i vedlegg 1 og gjengitt på kart i målestokk 1 : 50 000.

En ordning som tidligere har vært nevnt i muntlig form er formalisert som en klausul om bruksrett til skog for husbehov, tilknyttet teigen Slåbakkåsen-Ryan for sameiere uten egen skog og som tilhører Røes-grenda.

Rettighetsforholda

Interimstyret har foretatt en gjennomgang av hovedtrekkene ved tidligere delinger. Mønsteret som avspeiler seg er at man ved fordeling av skog og beite tidligere, har anerkjent alle gardsbruk som sameiere. Samtidig er det foretatt en gradert tildeling, der flere vurderinger åpenbart har vært trukket inn.

Interimstyret har tatt utgangspunkt i forliket ved storskiftekommissjonen i 1955. I tillegg er det lagt til grunn at gardsbruk med rett i sameiet skal være nyttet næringsmessig i forbindelse med primærnæring. Konkret vil dette si at gardsbruk med rett i sameiet skal ha hatt minst 10 daa dyrka jord.

Interimstyret har videre lagt opp til en gradert rettighetsfordeling mellom sameierne. Det er tatt utgangspunkt i hvilke bruk som var anerkjent som sameiere ved tidligere delinger. Tidspunktet for etablering av garden avgjør sameieandelene slik at de brukene som deltok under furuskogdelinga har 3 andeler, de som ble etablert etter furuskogdelinga men før bjørkeskogdelinga får 2 mens gardsbruk som ble etablert etter bjørkeskogdelinga får 1 andel. Oversikt over rettighetsforholdene er gjengitt i vedlegg 2.

Vedtektene

Interimstyret har gjennom vedtektene lagt fram forslag til ordning av framtidig drift. Vedtektene har hjemmel i Sameielovens bestemmelser. I vedtektene er det gitt gjennomslag for det syn at hver driftsenhet framover skal ha lik rett til å nytte ut sameiets ressurser når det gjelder jakt og fiske. En driftsenhet er definert som sameiende gardsbruk som har samme eier. Hver driftsenhet har en stemme og vedtak fattes med vanlig flertall av de frammøtte sameierne.

Det slås fast at Vingelen Sameie skal forvalte de samlede ressurser i sameiet på vegne av sameierne som et ledd i utøvelse av landbruksnæring.

I sluttfasen av arbeidet er forslaget til vedtekter oversendt professor Hans Sevatdal og Torgeir Austenå ved Institutt for landskapsplanlegging ved NLH, Ås (tidligere Institutt for jordskifte) for vurdering. Austenå og Sevatdal har kommet med noen kommentarer, hovedsaklig av formuleringsmessig art. Interimstyret har innarbeidet forslagene fra Austenå og Sevatdal i det endelige forslaget til vedtekter.

Videre arbeid

Overenskomsten for Vingelen Sameie er med dette utsendt alle sameierne. Interimstyret vil ta kontakt med sameierne angående underskrift på overenskomsten. Dette vil ventelig finne sted innen utløpet av påsken 1998. Etter dette vil sameierne innkalles til konstituerende møte.

Interimstyrets anbefaling

I forbindelse med interimstyrets arbeid med den endelige overenskomsten for Vingelen Sameie, er det framkommet få nye momenter. Argumentene som framsettes bør derfor være godt kjent av sameierne etter mer en 20 års diskusjon. Interimstyret har i sitt arbeid lagt vekt på å klargjøre og dokumentere de faktiske forhold, og å sammenfatte de ulike syn i et samlende forslag. Interimstyret mener det framlagte forslaget representerer en balansert avveining av de ulike hovedsyn i saken. Forslaget ansees også å være i tråd med tidligere praksis i Vingelen på dette området, og er forøvrig i tråd med Sameielovens bestemmelser.

Interimstyret vil anbefale sameierne å slutte seg til forslaget med sin underskrift.

Vingelen 17. mars 1998

Interimstyret for Vingelen Sameie

Ragnar Vingelen

Tor Magnus Hansen
formann

Kjell Gransletten

Jens Røe

Einar Hilmarsen
